

ПРО ТОКСИЧНІСТЬ ЛОХІЙ КОРІВ НА СПЕРМІЇ БУГАЯ

В. С. ДЮДЕНКО,

кандидат ветеринарних наук

О. П. ГОМЕЛЮК,

старший науковий співробітник

Ф. А. ДРАБКИНА,

молодший науковий співробітник

Центральна дослідна станція по штучному осіменінню сільськогосподарських тварин

Для з'ясування впливу лохій корів на активність і виживаність сперміїв бугая у весняно-літній період 1969 р. ми провели досліді в радгоспі ім. Щорса Броварського району Київської області. Всього під дослідом знаходилось 58 корів родильного відділення молочної ферми. До складу контрольної групи входили корови з наявністю тономоторної функції матки (32 голови), а до складу дослідної групи — корови з атонією матки (26 голів). Диференціальний діагноз про стан матки визначали за допомогою клініко-гінекологічних та гістерокімографічних досліджень. У дослід включали корів-аналогів за породою (чорно-ряба), віком (4—8 років), вгодованістю (середньою), часом отелення (в один день) і майже однакових за продуктивністю (2500—2800 кг за попередню лактацію).

Лохії з порожнини матки корів брали асептично за допомогою спеціально сконструйованого приладу. Ебонітовий катетер приладу вводили в порожнину матки корови, утворювали вакуум у скляній посудині, що сприяло руху лохіальної рідини в посудину. За спеціальною методикою лохії розбавляли стерильним 0,85-процентним фізіологічним розчином у співвідношенні від 1:1 до 1:256. Після цього в кожну пробірку, починаючи з першої і кінчаючи дев'ятою, вносили по 0,1 мл розбавленої сперми від одного бугая. Для дослідження використали сперму бугая активністю 8—9 балів і концентрацією 40—50 млн/мл сперміїв.

Для визначення токсичного титру лохій і виживаності сперміїв з кожної пробірки по чергово брали по одній краплині суміші і наносили на предметне скло, накривали покривним склом і досліджували під мікроскопом при збільшенні в 180—200 разів через кожні 10, 20, 30, 60, 90, 120 і 180 хв. Так досліджували вплив на спермії бугая лохій корів контрольної та дослідної груп. Токсичний титр лохій визначали при температурі 37—38° (табл. 1).

При токсичному титрі лохій 1:1 виживаність сперміїв становила 3 год, тобто лохії від 6 корів контрольної групи були найменш токсичними. У 10 корів цієї групи токсичний титр лохій становив 1:2. При цьому лохії були більш токсичними і виживаність сперміїв менша (до 2 год). У решти 16 корів контрольної групи токсичний титр лохій був

Результати досліджень щодо визначення токсичного титру лохій у корів дослідної групи і вплив їх на виживаність сперміїв бугаїв

Кількість корів	Токсичний титр лохій	Вживаність сперміїв, год				
		1	1,5	2	2,5	3
6	1:1	—	—	—	—	+
10	1:2	—	—	+	—	—
16	1:4	—	+	+	—	—

Пітка. + час загибелі сперміїв при певному токсичному титрі лохій.

Вживаність сперміїв знаходилась в межах 1,5—2 год, тобто цих корів були ще більш токсичними.

Тже, чим токсичніший титр лохій, тим сильніша токсичність лохій. Оксичним титром розуміють те найбільше розбавлення лохій, при якому вони негативно впливають на активність і виживаність сперміїв. Титр корів дослідної групи з наявністю гіпотонії або атонії матки оксичний титр лохій був у межах 1:8—1:256. Такий показник титру свідчить про підвищену токсичність їх у корів з частковою або повною втратою скоротливої здатності матки.

Вживаність сперміїв корів дослідної групи токсичність лохій збільшувалась залежно від року лохіального періоду. Якщо в перші дні після отелення токсичний титр лохій 1:8 був у 6 корів; 1:16—у 7; 1:32—у 1; 1:64—у 1; 1:128—у 1 і 1:256—у 10 корів, то через 14—15 днів після отелення токсичність лохій у цих корів значно збільшилась (токсичний титр лохій 1:64 був у 4; 1:128—у 10 і 1:256—у 12 корів).

Підвищену токсичність лохій корів дослідної групи підтверджували мікроскопічні дослідження на виживаність сперміїв бугая в них (табл. 2).

Вплив лохій корів з гіпотонією або атонією матки на виживаність сперміїв бугая (дослідна група)

Кількість корів	Токсичний титр лохій	Вживаність сперміїв бугая, хв					
		10	20	30	40	50	60
3	1:8	—	—	—	—	—	+
7	1:16	—	—	—	—	+	—
1	1:32	—	—	—	+	—	—
1	1:64	—	—	+	—	—	—
1	1:128	—	+	—	—	—	—
0	1:256	+	—	—	—	—	—

Пітка. + час загибелі сперміїв при певному токсичному титрі лохій.

У семи корів токсичний титр лохій 1:8, виживаність сперміїв бугая становила близько 60 хв. У інших семи корів цієї групи токсичний титр лохій 1:16, при якому виживаність сперміїв досягала 50 хв. При

титрах лохій 1:32 і 1:64 виживаність спермій була 30—40 хв. При найвищому токсичному титрі лохій 1:256, який спостерігали у 10 корів дослідної групи, виживаність спермій була в межах 10 хв.

Отже, така особливість впливу лохій на спермії бугая пов'язана з великою токсичністю їх, особливо у корів з гіпотонією або атонією матки.

ВИСНОВКИ

1. Лохії корів токсично впливають на спермії бугая, і токсичність їх значно підвищується в зв'язку з втратою тономоторної функції матки.

2. У гінекологічно здорових корів токсичний титр лохій становить 1:1—1:4, а у корів з гіпотонією або атонією матки — 1:8—1:256.

3. Показник токсичного титру лохій може бути одним з тестів ранньої діагностики дисфункції матки корів.

ОСОБЛИВОСТІ ТОНОМОТОРНОГО СТАНУ МАТКИ КОРІВ ПІСЛЯ ОТЕЛЕННЯ

В. С. ДЮДЕНКО,

кандидат ветеринарних наук

О. П. ГОМЕЛЮК,

старший науковий співробітник

Ф. А. ДРАБКІНА,

молодший науковий співробітник

Центральна дослідна станція по штучному осіменінню сільськогосподарських тварин

Метою нашої роботи було визначення особливості тономоторної функції матки корів у перші дні після отелення. Для цього в радгоспі ім. Щорса Броварського району за принципом аналогів відібрали 50 корів чорно-рябої породи у віці 4—8 років. Вони мали середню вгодюваність і середню продуктивність — 2300—2500 кг молока за лактацію. До складу дослідної групи (I) входило 25 корів після тяжких родів і з затримкою посліду, а до складу контрольної (II)—25 корів після нормальних родів. Тварин включали в дослід невеликими групами (4—5 голів) через 5—6 днів після отелення.

Гістерографічні записи скорочень матки корів виконували за допомогою електрокімографа і механічного кімографа в умовах приміщення пункту штучного осіменіння великої рогатої худоби.